

สรุปรายงานการประชุมเรื่อง

การประเมินความคุ้มค่าของการตรวจวัดระดับน้ำตาลในเลือดด้วยตนเองในผู้ป่วยเบาหวาน

วันพุธที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๖ เวลา ๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.

ณ ห้องประชุมโครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
ชั้น ๖ อาคาร ๖ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข จังหวัดนนทบุรี

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นพ.กิตติ ปรมัตถผล	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
๒. นพ.จักรกริช โง้วศิริ	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
๓. ศ.พญ.วรรณิ นิธิยานันท์	ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทยและ
สมาคมเบาหวานแห่งประเทศไทย
๔. รศ.นพ.สุภมัย สุนทรพันธ์	สมาคมต่อมไร้ท่อแห่งประเทศไทย
๕. ญ.กรภัทร ตรีสารศรี	กองควบคุมเครื่องมือแพทย์
๖. คุณพันธ์ทิพย์ ไชยสังข์	ตัวแทนกลุ่มผู้ป่วย โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
๗. คุณศุภะลักษณ์ จตุเทวประสิทธิ์	ตัวแทนกลุ่มผู้ป่วย โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
๘. คุณมัลลิกา ลดาวัลย์ ณ อยุธยา	สมาคมอุตสาหกรรมเทคโนโลยีเครื่องมือแพทย์ไทย
๙. คุณนิพนธ์ ลิ้มปวีญญู	สมาคมผู้วิจัยและผลิตเภสัชภัณฑ์ (PREMA)
๑๐. คุณนันท์ปภัทร์ นนทวุฒิพัฒน์	สมาคมผู้วิจัยและผลิตเภสัชภัณฑ์ (PREMA)
๑๑. คุณสิทธิพร เอี่ยมสุวรรณ	สมาคมผู้วิจัยและผลิตเภสัชภัณฑ์ (PREMA)
๑๒. ดร.นพ.ยศ ตีระวัฒนานนท์	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
๑๓. ผศ.ดร.ภญ.มนตร์รัตน์ ถาวรเจริญทรัพย์	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
๑๔. ญ.ปฤษฐพร กิ่งแก้ว	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
๑๕. ญ.ปรียานุช ดีบุกคำ	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
๑๖. ญ.วรรณชน ทองศรี	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ

ผู้ไม่ได้เข้าร่วมประชุม (ติดราชการ)

๑. พล.ต.หญิง รศ.อัมพา สุทธิจำรูญ	สมาคมโรคเบาหวานแห่งประเทศไทย
๒. อ.พญ. วราลักษณ์ ศรีนนท์ประเสริฐ	คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล
๓. พ.อ.หญิง พญ.ยุพิน เบ็ญจสุรัตน์วงศ์	โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

เริ่มประชุมเวลา ๙.๓๐ น.

ดร.นพ.ยศ ตีระวัฒนานนท์ ได้กล่าวชี้แจงวัตถุประสงค์ของการประชุมคือ เพื่อนำเสนอผลการศึกษาเบื้องต้นของงานวิจัยเรื่องการประเมินความคุ้มค่าของการตรวจวัดระดับน้ำตาลในเลือดด้วยตนเอง และขอข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญต่อผลงานวิจัยดังกล่าว จากนั้นภญ.ปรียานุช ตีบุคคำ นักวิจัยหลักของงานวิจัยนี้ได้นำเสนอผลการวิจัยเบื้องต้น ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ว่าการตรวจวัดระดับน้ำตาลในเลือดด้วยตนเอง (Self-monitoring blood glucose หรือ SMBG) มีความคุ้มค่าในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ ๑ ที่ฉีดอินซูลินแต่ไม่มีความคุ้มค่าในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ ๒ ที่ฉีดอินซูลิน ที่เกณฑ์ความเต็มใจจ่าย ๑๖๐,๐๐๐ บาทต่อปีสุขภาพ และการสนับสนุนให้ SMBG บรรจุอยู่ในชุดสิทธิประโยชน์สำหรับผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ ๑ ทั้งประเทศ จะเกิดการงบประมาณเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ ๑,๑๐๐ ล้านบาท (ทั้งนี้ในแบบจำลองใช้แถบตรวจวัดระดับน้ำตาลและเข็มเจาะปลายนิ้ว ๓ ชิ้นต่อวัน และใช้ราคาต่ำที่สุดของเครื่องที่ผ่านการประเมินความถูกต้องแม่นยำตาม ISO15197:2003) ซึ่งได้รับข้อเสนอแนะจากที่ประชุมในเรื่องหลักๆ ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ ตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลอง

ข้อมูลต้นทุน

ที่ประชุม เสนอให้ทางทีมวิจัยปรับข้อมูลต้นทุนการรักษาภาวะแทรกซ้อนทางระบบหัวใจและหลอดเลือดและโรคไตที่นำมาใช้ในแบบจำลอง เนื่องจากข้อมูลต้นทุนที่นำมาใช้มีค่าต่ำกว่าความเป็นจริง โดยให้พิจารณาใช้ข้อมูลต้นทุนการรักษาภาวะแทรกซ้อนดังกล่าวในระยะสุดท้ายซึ่งมีราคาค่อนข้างสูงด้วย นอกจากนี้ที่ประชุมเสนอแนะให้มีการตรวจสอบต้นทุนที่ใช้ในการรักษาภาวะแทรกซ้อนทางประสาทให้มีความชัดเจนมากขึ้น โดยที่ประชุมเห็นพ้องว่าการใช้ต้นทุนที่ต่ำกว่าความเป็นจริงจะเป็นการ underestimate ประโยชน์ของการใช้ SMBG

ข้อมูล HbA_{1c} เริ่มต้น

ที่ประชุม เสนอให้ทางทีมวิจัยพิจารณาค่า HbA_{1c} เริ่มต้นจากข้อมูลการรายงานจาก Thailand diabetes registry เนื่องจากค่า HbA_{1c} เริ่มต้นที่นำมาใช้ในแบบจำลองมีค่าต่ำกว่าความเป็นจริง (๘%) จากรายงาน Thailand diabetes registry พบว่าโดยเฉลี่ยผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ ๑ มีค่า HbA_{1c} เท่ากับ ๙.๓% และผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ ๒ มีค่า HbA_{1c} เท่ากับ ๙.๗% ทั้งนี้การใช้ค่าเริ่มต้นที่ต่ำกว่าความเป็นจริงสามารถทำให้เกิดได้ทั้งการ underestimate หรือ overestimate ประโยชน์ของการใช้ SMBG

ประเด็นที่ ๒ ความน่าจะเป็นในการเกิดภาวะแทรกซ้อนเมื่อเวลาผ่านไป ๑๐ ปี ในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ ๑

ที่ประชุม เสนอให้ทางทีมวิจัยนำเสนอผลการวิจัยแสดงความน่าจะเป็นในการเกิดภาวะแทรกซ้อนเมื่อเวลาผ่านไป ๑๐ ปี ของกลุ่มผู้ป่วยที่ตรวจวัดระดับน้ำตาลในเลือดด้วยตนเอง (SMBG) และกลุ่มที่ไม่ใช้ SMBG เทียบกับข้อมูลการเกิดภาวะแทรกซ้อนที่รายงานในการศึกษา The Diabetes Control and Clinical Trial (DCCT) ว่ามีความใกล้เคียงกันหรือไม่เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของแบบจำลอง

ประเด็นที่ ๓ ความน่าจะเป็นในการเกิดภาวะแทรกซ้อนผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ ๒ ที่ฉีดอินซูลิน

เนื่องด้วยข้อจำกัดของข้อมูลทั้งจากการศึกษาในไทยและต่างประเทศซึ่งไม่พบการศึกษาเปรียบเทียบความน่าจะเป็นของการเกิดภาวะแทรกซ้อนในกลุ่มผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ ๒ ที่ฉีดอินซูลินกับกลุ่มที่ไม่ฉีดอินซูลิน ข้อมูลความน่าจะเป็นในการเกิดภาวะแทรกซ้อนในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ ๒ ที่ใช้ในการศึกษานี้ นำมาจากการศึกษาของ The United Kingdom Prospective Diabetes Study (UKPDS) ซึ่งเป็นการศึกษาในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ ๒ ตั้งแต่เริ่มวินิจฉัย โดยไม่ได้แยกว่าผู้ป่วยได้รับการรักษาโดยใช้อินซูลินหรือไม่ได้รับ จึงทำให้โอกาสการเกิดภาวะแทรกซ้อนเมื่อเวลาผ่านไป ๑๐ ปี ของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ ๒ ต่ำกว่าโอกาสการเกิดภาวะแทรกซ้อนในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ ๑ เป็นอย่างมาก

ที่ประชุม เห็นด้วยว่าเป็นข้อจำกัดของข้อมูลเบื้องต้นและเห็นด้วยว่าควรมีการเก็บข้อมูลดังกล่าวในงานวิจัยชิ้นต่อไป และหากมีข้อมูลที่สมบูรณ์ในส่วนนี้มากขึ้นควรพิจารณานำมาปรับใช้ในแบบจำลองต่อไปในอนาคตเพื่อให้มีความถูกต้องแม่นยำมากขึ้น

ประเด็นอื่นๆ

ที่ประชุม เสนอว่าในอนาคตควรทำการศึกษาการเกิดภาวะแทรกซ้อนทั้งภาวะแทรกซ้อนเรื้อรังและภาวะแทรกซ้อนเฉียบพลัน โดยเฉพาะภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ (hypoglycemia) ร่วมด้วย โดยเสนอแนะว่าอาจนำข้อมูลการเกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำจากรายงานข้อมูล ๒๑ แฟ้ม (ระบบแฟ้มมาตรฐานสุขภาพ) ของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข ข้อมูลผู้ป่วยในของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และผลการวิจัยในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ ๒ ของ MedResNet มาประกอบการศึกษา

ข้อสรุปจากที่ประชุม

ทั้งนี้ภายหลังการประชุม ทางทีมวิจัยจะตรวจสอบและแก้ไขข้อมูลต้นทุนภาวะแทรกซ้อนของโรค รวมถึงข้อมูล HbA_{1c} เริ่มต้นเพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงแบบจำลองให้มีความเหมาะสมมากขึ้น โดยทางทีมวิจัยจะส่งสรุปผลการประชุมให้กับผู้เชี่ยวชาญภายใน ๒ สัปดาห์หลังจบการประชุมและมีการเผยแพร่บันทึกการประชุมทาง website ของ HITAP นอกจากนี้ภายหลังจากที่แก้ไขแบบจำลองเสร็จสิ้นทางทีมวิจัยจะนำเสนอ Policy brief ให้แก่ผู้กำหนดนโยบายในทุกสิทธิการรักษาต่อไป ทั้งนี้ทางที่ประชุมเห็นด้วยกับผลการศึกษาและข้อเสนอที่ให้ผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ ๑ ได้รับมาตรการนี้ก่อนเป็นอันดับแรก ส่วนผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ ๒ ที่ฉีดอินซูลินเนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีข้อมูลที่บ่งบอกว่าจะมีความคุ้มค่าจึงยังไม่มีพิจารณาเสนอเข้าในชุดสิทธิประโยชน์ อย่างไรก็ตามหากมีข้อมูลจากการศึกษาเพิ่มเติมจะสามารถนำมาพิจารณาความคุ้มค่าใหม่ได้

ปิดประชุมเวลา ๑๑.๓๐ น.

.....

ภญ.ปริยานุช ตีบุคคำ

ผู้จัดรายงานการประชุม

.....

ผศ.ดร.ภญ.มนทรัตม์ ถาวรเจริญทรัพย์

และภญ.ปฤษฎิพร กิ่งแก้ว

ผู้ตรวจรายงานการประชุม